

Budowa międzynarodowego lotniska jako fundament Gelephu Mindfulness City oraz nowego modelu rozwoju Królestwa Bhutanu

Bhutan mimo stosunkowo niewielkich rozmiarów oraz świadomie utrzymywanego izolacjonizmu¹, od pewnego czasu podejmuje działania, które wyraźnie świadczą o zmianie sposobu myślenia o swojej przyszłości. Kraj ten, który przez całe dekady skupiał się na zachowaniu tożsamości kulturowej, stabilności politycznej oraz utrzymywaniu zrównoważonego rozwoju opartego na filozofii Szczęścia Narodowego Brutto, coraz częściej staje przed koniecznością odpowiedzi na nękające go problemy wewnętrzne, szczególnie te o charakterze demograficznym oraz gospodarczym. Jednym z najpoważniejszych z nich pozostaje niewątpliwie bezrobocie wśród młodych, które zgodnie z danymi tamtejszego Narodowego Biura Statystycznego wyniosło w 2024 roku 19%².

Właśnie ta presja doprowadziła do największego współczesnego przedsięwzięcia rozwojowego Bhutanu, a więc projektu Gelephu Mindfulness City. Powstanie i rozwój tej metropolii, zaplanowanej w bezprecedensowej skali, nie może dokonać się jednak bez inwestycji w infrastrukturę transportową, w którą wpisuje się budowane od obecnie trwającego roku międzynarodowe lotnisko. To ono ma wyznaczyć realne ramy funkcjonowania przyszłej metropolii, zmieniając nie tylko jej dostępność, ale i sposób, w jaki Bhutan będzie mógł komunikować się ze światem.

Rozwój Gelephu Mindfulness City (GMC) staje się więc tym samym nie tylko i wyłącznie odpowiedzią na wyzwania natury demograficzno-ekonomicznej, ale także projektem o bardziej złożonym oraz systemowym znaczeniu. Bhutan po raz pierwszy od lat zdecydował się na tak wyraźny krok w stronę przemyślanej modernizacji, starając się przy tym, aby nie był to proces przypadkowy, lecz konsekwentnie inkorporowany w dotychczas prowadzone polityki. Władze zdają się tutaj posiadać pełną świadomość, że w warunkach

¹ M. Ptak, *Bhutan a globalne przemiany. Unikalny system polityczny wobec wyzwań współczesnego świata*, „Beton 2.0” nr 5, s. 2, <https://beton20.uken.krakow.pl/2025/07/20/stosunki-miedzynarodowe-w-xxi-wieku-proba-bilansu-25-lecia/> [dostęp: 28.11.2025]

² *Annual Labour Force Report 2024*, National Statistics Bureau, <https://www.nsb.gov.bt/labour-force-survey-2024/> [dostęp: 28.11.2025]

rosnącej emigracji konieczne jest stworzenie nowej struktury zdolnej zatrzymać młode pokolenie, które obecnie nie widzi w swojej ojczyźnie perspektyw rozwoju, a ponadto stworzyć całemu krajowi nową silną ścieżkę rozwojową.

Tym bardziej interesującym pozostaje fakt, iż projekt GMC został pomyślany jako przestrzeń także innowacji instytucjonalnej. Obszarowi, na którym będzie się znajdować, nadano miano specjalnego regionu administracyjnego o szerokiej autonomii, własnych zasadach prawnych i odrębnej logice zarządzania³. To nie jest więc wyłącznie plan urbanistyczny, lecz propozycja eksperymentu, w którym Królestwo Bhutanu próbuje zrównoważyć swoją tradycyjną, głęboko zakorzenioną filozofię z praktykami charakterystycznymi dla zachodniego kapitalizmu.

Na tle tych procesów budowa lotniska w Gelephu nabiera więc zupełnie innego znaczenia niż mogłoby się na pierwszy rzut oka wydawać. Nie stanowi ono jedynie elementu ułatwiającego komunikację, lecz jest częścią większej strategii, w której to infrastruktura pełni rolę narzędzia symbolicznej transformacji⁴. Uroczystość inauguracji prac z udziałem króla, duchowieństwa oraz tysięcy wolontariuszy pokazała, iż władze traktują ten projekt jako przedsięwzięcie o charakterze niezwykle ważnym strategicznie, czego dowodem, a także potwierdzeniem jest wygłoszona w tym czasie mowa monarchy⁵.

W miarę rozwijania projektu coraz wyraźniej widać, iż lotnisko pełni także funkcję narzędzia do budowania zupełnie nowego wizerunku Bhutanu, który chce pokazać się światu jako państwo nie tylko wyróżniające się kulturowo, lecz także zdolne do realizowania ambitnych i kosztownych przedsięwzięć infrastrukturalnych. Nie da się przy tym ukryć, że przez wiele lat Bhutan pozostawał postrzegany jako kraj świadomie oddalony od globalnych procesów, a jego działania modernizacyjne wydawały się marginalne z zachodniej perspektywy, a wręcz często jako wprowadzane z dużym opóźnieniem. Teraz jednak władze tego kraju dążą do tego, by projekt Gelephu i związane z nim lotnisko stały się dowodem na to, że państwo potrafi tworzyć wizje wykraczające poza dotychczasowe postrzeganie rozwoju. Ten efekt wizerunkowy ma mieć ogromne znaczenie, ponieważ może wpłynąć nie tylko na sposób postrzegania Bhutanu przez inwestorów, ale również na pozycję kraju w relacjach z

³ *Królestwo w Himalajach chce zbudować Miasto Uważności. Miejsce dla miliona ludzi*, TVN24, <https://tvn24.pl/swiat/himalaje-miasto-uwaznosci-mindfulness-city-bhutan-oglosil-budowe-miasta-dla-miliona-ludzi-st8176913> [dostęp: 28.11.2025]

⁴ *From Vision to Runway: Gelephu International Airport Breaks Ground*, Daily Bhutan, <https://www.dailybhutan.com/article/from-vision-to-runway-gelephu-international-airport-breaks-ground> [dostęp: 28.11.2025]

⁵ tamże

partnerami politycznymi, którzy dotąd traktowali go jako aktora o ograniczonych możliwościach działania.

Z drugiej strony nie można całkowicie ani nawet częściowo pominąć faktu, iż tak duże przedsięwzięcie wymaga od Bhutanu wyjścia poza dotychczasowe schematy zarządzania państwem. Rozpoczęta budowa tego lotniska stawia przed władzami realne wyzwania od kwestii finansowych (ilość środków jakimi dysponuje to rozwijające się państwo jest mocno ograniczona), przez zdolność instytucji do sprawnego prowadzenia inwestycji, aż po konieczność zapewnienia odpowiedniego zaplecza kadrowego⁶. Te problemy są widoczne szczególnie w kontekście trwającego odpływu młodych Bhutańczyków za granicę, co powoduje niedobory siły roboczej w kluczowych sektorach. Władze starają się jednak przedstawiać projekt jako szansę na odwrócenie tego procesu, nowa infrastruktura, tworząca miejsca pracy i otwierająca kraj na nowe branże, ma zatrzymać, zachęcić do powrotu młode pokolenie, które dotąd nie widziało przyszłości i szansy rozwoju w ojczyźnie. To właśnie ta pozorna nadzieja na zatrzymanie trendów emigracyjnych stanowi jeden z najważniejszych elementów uzasadniających sens całego projektu.

Nie zmienia to jednak faktu, że realizacja projektu wciąż budzi pytania dotyczące jego długoterminowej opłacalności. Część analityków zwraca uwagę, że Bhutan mierzy się z wieloma wyzwaniami gospodarczymi, w tym zależnością od pomocy zewnętrznej, a inwestycje takiej skali mogą obciążyć finanse państwa w sposób trudny do odwrócenia⁷. Mimo to tamtejsze władze w sposób konsekwentny podkreślają, iż projekt lotniska i GMC to nie wydatek, lecz inwestycja w przyszłość, która ma stać się podstawą zupełnie nowego modelu rozwoju. W tej narracji dominujące jest przekonanie, że Bhutan nie może dłużej uzależniać się od tradycyjnych sektorów gospodarki, do których zaliczyć można hydroenergetykę, lecz musi szukać nowych alternatyw, które zapewnią mu większą stabilność w kolejnych nadchodzących dekadach⁸. Gelephu jako projekt łączący w sobie elementy modernizacji, gospodarcze i kulturowe.

Jednocześnie nie można zapomnieć, że cały projekt staje się testem dla dalszego kierunku, w jakim ta monarchia konstytucyjna zamierza się rozwijać. Jeśli lotnisko w Gelephu okaże się sukcesem, może otworzyć drogę do kolejnych inicjatyw modernizacyjnych i

⁶ Inside Bhutan's Plan to Boost Its Economy With 'Mindful Capitalism', TIME, <https://time.com/7204652/gelephu-mindfulness-city-bhutan-economy/> [dostęp: 29.11.2025]

⁷ Podróż bez Paszportu, *Czy Bhutan stać na megaprojekty? Wielkie lotnisko i nowoczesne miasto* | Adrian Zwoliński, 27 września 2025, YouTube, <https://www.youtube.com/watch?v=mn6iCIwIzXo> [dostęp: 29.11.2025]

⁸ tamże

przyczynić się do umocnienia pozycji państwa zarówno w regionie jak i na globalnej scenie politycznej. Jeśli jednak projekt napotka trudności finansowe lub organizacyjne, może wzmocnić głosy krytyczne, domagające się powrotu do bardziej ostrożnego i konserwatywnego modelu rozwoju. Dlatego obserwacja postępów prac staje się ważnym elementem analizy dla osób zainteresowanych losami tego państwa.

Od wyników tej inwestycji może zależeć więc nie tylko przyszłość Gelephu, ale również sposób, w jaki Bhutan będzie definiował swoją tożsamość polityczną i gospodarczą w nadchodzących latach. W pewnym sensie projekt ten staje się więc dużym testem. Ewentualny sukces lotniska, którego budowa rozpoczęła się w tym roku może ugruntować w Bhutanie przekonanie, że modernizacja nie musi oznaczać rezygnacji z własnej tradycji, ale może stać się sposobem na jej wzmocnienie w nowych realiach.

Bibliografia

1. *Annual Labour Force Report 2024*, National Statistics Bureau, <https://www.nsb.gov.bt/labour-force-survey-2024/> [dostęp: 28.11.2025]
2. From Vision to Runway: Gelephu International Airport Breaks Ground, Daily Bhutan, <https://www.dailybhutan.com/article/from-vision-to-runway-gelephu-international-airport-breaks-ground> [dostęp: 28.11.2025]
3. Inside Bhutan's Plan to Boost Its Economy With 'Mindful Capitalism', TIME, <https://time.com/7204652/gelephu-mindfulness-city-bhutan-economy/> [dostęp: 29.11.2025]
4. *Królestwo w Himalajach chce zbudować Miasto Uważności. Miejsce dla miliona ludzi*, TVN24, <https://tvn24.pl/swiat/himalaje-miasto-uwaznosci-mindfulness-city-bhutan-oglosil-budowe-miasta-dla-miliona-ludzi-st8176913> [dostęp: 28.11.2025]
5. *Podróż bez Paszportu, Czy Bhutan stać na megaprojekty? Wielkie lotnisko i nowoczesne miasto | Adrian Zwoliński*, 27 września 2025, YouTube, <https://www.youtube.com/watch?v=mn6iCIwIzXo> [dostęp: 29.11.2025]
6. Ptak M., *Bhutan a globalne przemiany. Unikalny system polityczny wobec wyzwań współczesnego świata*, „Beton 2.0” nr 5, <https://beton20.uken.krakow.pl/2025/07/20/stosunki-miedzynarodowe-w-xxi-wieku-proba-bilansu-25-lecia/> [dostęp: 28.11.2025]